

«ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ПРОВЕДЕННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ У
ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ХВОРИХ З ХІРУРГІЧНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ»

BASIC CONCEPTS OF RECONSTRUCTIVE MEASURES IN PHYSICAL THERAPY
OF PATIENTS WITH SURGICAL PATHOLOGY

Гончарук Н.В.
Goncharuk N.V.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Анотація. Розглянуто основні поняття у фізичній терапії, що використовуються під час проведення відновлювальних заходів для хірургічних хворих.

Ключові слова: відновне лікування, програма фізичної терапії, хірургічний хворий, мультидисциплінарна команда.

Abstract. The justifications for physical therapy that are carried out during the rehabilitation measures for surgical diseases are excluded.

Key words: rehabilitation treatment, physical therapy program, surgical patient, multidisciplinary team.

Вступ. За останній час збільшується кількість людей, які страждають на захворювання, що потребують хірургічного лікування. Це пов'язано з науково-технічним розвитком, гіподинамією, вживанням неякісних продуктів, питної води, алкоголю, курінням та іншими причинами, які призводять до розвитку захворювань, які не піддаються консервативному лікуванню та потребують хірургічних втручань. Оперативне втручання це тільки перший етап до одужання пацієнта, тому доцільно залучати сучасні методи та засоби реабілітаційного впливу, орієнтуючись на ряд принципів фізичної терапії [2,4].

Мета дослідження. Визначити та обґрунтувати принципи фізичної терапії у відновному лікуванні хворих на хірургічну патологію.

Матеріал та методи. Необхідно дотримуватися певних правил під час проведення відновлювальних заходів для хворих з хірургічною патологією [5].

Перший принцип – ранній початок. Раннє впровадження визначається тим, що до та після оперативного втручання виникає ряд ускладнень (тромбофлебіт, застійні явища в легенях, спайки, пролежні та інші). Принцип раннього початку сприяє більш швидкому відновленню порушених функцій, перешкоджає розвитку соціальних та психічних ускладнень.

Другий принцип – систематичність та тривалість активної фізичної терапії. Цей принцип може бути забезпеченим тільки добре організованим процесом відновного лікування [2,4].

Третій принцип – етапність надання послуг з фізичної терапії з обов'язковим досягненням цілей втручання.

Четвертий принцип – комплексність відновлювальних заходів. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях може включати такі засоби та методи: терапевтичні вправи, позиціонування, тренування рухових навичок і умінь, лікувальний масаж,

фізіотерапевтичні методи, ерготерапію, дієтотерапію, бальнеотерапію та інші [1,2,5].

Проблеми відновного лікування хірургічних хворих досить складні і потребують спільної діяльності багатьох фахівців різного профелю: хірургів, фахівців з фізичної терапії та реабілітаційної медицини, масажистів, ерготерапевтів, психологів, медичних сестер та інших. Мультидисциплінарна команда ставить цілі, розробляє індивідуальну програму фізичної терапії, здійснює поточне спостереження і проведення комплексу відновлювальних заходів, визначає необхідність, тривалість, послідовність та ефективність участі кожного фахівця в кожний конкретний момент часу реабілітаційного процесу. У фізичній терапії мультидисциплінарний підхід забезпечує взаємодопомогу окремих учасників команди [1, 2, 4].

П'ятий принцип – адекватність та диференційованість фізичної терапії. При складанні індивідуальних програм враховується характер хірургічного захворювання, на яке спрямовані програми відновлення та індивідуальні особливості; дія фізичної терапії; перспективи відновлення функцій; стан серцево-судинної, дихальної, нервової та інших систем; вік, стать; емоційний стан психологічні особливості хірургічного хворого, його сімейний та соціальний статус. Для призначення адекватного комплексного диференційованого відновного лікування необхідне адекватне поєднання засобів та методів фізичної терапії в залежності від характеру травми і порушень, раціональне поєднання засобів, що враховують особливості оперативного втручання на всіх етапах відновлення [2, 3].

Шостий принцип – активність участі хворого, його рідних і близьких в процесі фізичної терапії. Цей принцип сприяє швидкому відновленню порушених функцій і в більш повному обсязі. Робота з рідними повинна сприяти тому, щоб людина в змінній ситуації,

пов'язаній з хірургічною хворобою, змогла зайняти гідне місце в сім'ї. Також необхідно корегувати взаємини родичів з хворим, зацікавити членів сім'ї в участі у відновлювальному процесі. Головним завданням фізичного терапевта є повне інформування членів сім'ї про перспективи відновлення хворого і їх роль у фізичній терапії [4,5].

Сьомий принцип – необхідність фізичної терапії в колективі. Проходження її з іншими хворими формує у пацієнта почуття члена колективу, морально підтримує його, нівелює дискомфорт, пов'язаний з наслідками хірургічної хвороби. Добре ставлення оточуючих сприяє швидкому одужанню.

Восьмий принцип – використання методів контролю адекватності навантажень і ефективності фізичної терапії. Для призначення адекватного комплексного диференційованого відновного лікування необхідна правильна оцінка стану хірургічного хворого за рядом параметрів, які характеризують те чи інше захворювання. Використовують медичну, функціональну діагностику та психодіагностику [3, 5].

Дев'ятий принцип – повернення хірургічного хворого до активної роботи. Цей принцип є основною метою фізичної терапії – її досягнення робить людину морально задоволеною, психічно стійкою, матеріально незалежною та активною у житті [3, 4, 5].

Отримані результати. До основних правил проведення відновного лікування у фізичній терапії хірургічних хворих належать:

- ранній початок проведення рухової терапії оперованих хворих;
- комплексність застосування всіх доступних і необхідних заходів;
- індивідуалізація програми фізичної терапії;
- етапність і безперервність відновного лікування;
- соціальна спрямованість засобів та методів фізичної терапії;

- використання методів контролю адекватності навантаження та ефективності лікування;
- повернення до активної праці;
- продовження лікування після повернення до суспільної корисної праці;
- необхідність реабілітації в колективі, разом з іншими хворими.

Вище викладенні принципи є практичним орієнтиром для складання конкретних програм з фізичної терапії.

Висновки: Фізична терапія є невід'ємною частиною всіх хірургічних дисциплін. Фізичний терапевт є членом мультидисциплінарної команди, який доглядає за пацієнтом і співпрацює з лікарями та іншими фахівцями. Фізичний терапевт зобов'язаний дотримуватися всіх принципів в роботі з хірургічними пацієнтами.

Список літератури:

1. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: Підручник/Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2018. – 372 с.

2. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при хирургическом лечении заболеваний органов грудной клетки / И.И. Пархотик. – К.: НУФВСУ, узд-во «Олимп. лит.», 2015. – 376 с.

3. Швесткова, О. Фізична терапія: Підручник. / О. Швесткова, П. Сладкова. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

4. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія, ерготерапія»/ О.О.Глиняна, Ю.В. Копочинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 207 с.

5. Djuhri Yassin, Honcharuk N.V., Pnytska G.S. Principles of physical therapy in surgical interventions / Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини //Збірник наукових праць. – Харків, 2020. – Випуск 1. – С. 18-21.

Information about the Authors/Відомості про авторів

Гончарук Наталія Володимирівна, кандидат наук фізичного виховання та спорту, доцент, Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна.

Honcharuk Nataliia, Ph.D. phys. education and sports sciences, associate professor, Associate Professor of the Department of Physical Rehabilitation and Health, National University of Pharmacy, Kharkiv, Ukraine.

ORCID: 0000-0002-1206-5974

e-mail: goncharuknatalyaa@gmail.com